

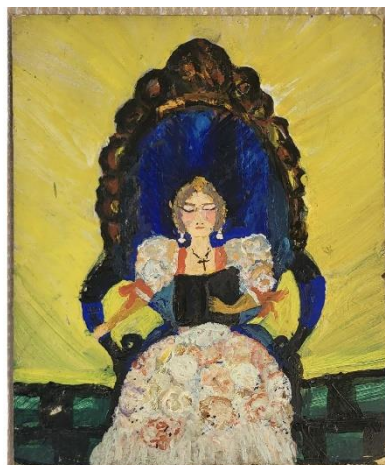
Identificació de l'expedient

Informe relatiu a la proposta d'adquisició de l'obra *Dona lectora asseguda* de Maria Sanmartí de circa 1950, inclosa en la línia d'Art de Postguerra i segones avantguardes.

Fitxa del bé

Objecte: Pintura
Títol: *Dona lectora asseguda*
Autor: Maria Sanmartí
Datació: c.1950
Tècnica: Oli sobre cartró
Mesures: 46 x 38 cm

Import sense IVA: 4.000,00€
Tipus d'IVA: exempt (venda com a particular)
Import final: 4.000,00 €

Antecedents

1. La línia d'adquisicions d'Art de Postguerra i segones avantguardes es crea amb l'objectiu de reforçar la Col·lecció Nacional i constituir un relat que emmarqui l'art contemporani històric i patrimonial d'artistes catalans/es o artistes vinculats/des amb Catalunya del període comprés, essencialment, entre els anys quaranta i els anys setanta del segle passat. L'objectiu és reforçar les col·leccions dels museus, sense deixar de banda el discurs coherent de la Col·lecció Nacional
2. L'any 2023 es va obrir aquesta línia sense convocatòria i és l'any 2024 en que es decideix obrir una convocatòria pública i que s'ha mantingut en el mateix format aquest any 2025, amb l'objectiu que els particulars o col·leccionistes propietaris d'obres d'art, artistes, galeries d'art, centres d'art, centres de creació i producció de Catalunya i els museus puguin proposar l'adquisició d'obres que han de formar part de la Col·lecció Nacional.
3. S'han fet diverses reunions amb els membres del grup de treball d'aquesta línia d'adquisició els quals finalment han aprovat la proposta d'adquisició de l'obra *Dona lectora asseguda* de Maria Sanmartí de circa 1950, i s'inicia la tramitació perquè s'informi la seva adquisició en la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya.

Descripció del bé

Dona lectora asseguda és una oli sobre cartró de la pintora Maria Sanmartí de gran rellevància per a definir i entendre l'estil pictòric de la pintora autodidacta. La pintura presenta una dona vestida amb un vestit llarg i pompós amb motius florals que llegeix un llibre asseguda en un tron blau marí de grans dimensions que se situa sobre un terra de rajoles verdes i negres. El fons que ocupa gairebé tota la superfície del quadre és de color groc estrident, il·luminant la figura central i denotant els colors purs, característics de l'obra de Sanmartí. Les obres de l'artista, com és *Dona lectora*

assegada, estan carregades d'exaltació cromàtica de gran poder al·lusiú, usant la memòria i la fantasia acaba creant escenes versemblants de caràcter primitivista i que en la majoria de crítiques dels diaris parisencs s'al·ludia a la seva ingenuïtat i de que una mèdium espiritual era la que guiava la seva pintura.

El poeta Josep Palau va ser el primer en interessar-se en l'obra de Maria Sanmartí i li va dedicar les següents paraules: «El resultat és aquesta mena de poesia en colors que té tota la gràcia i el candor del dibuix infantil, però carregat amb l'espera de tota una vida. Com si la infantesa hagués trigat en ella seixanta anys a emergir o com si rebrotés, però més potent, més anhelant, més joiosa que mai.»

L'artista

Maria Sanmartí (Barcelona, 7 de setembre de 1886 – París, 1959) va ser una artista d'orígens cristians i humils. La derrota de la guerra i l'entrada del franquisme li van portar dificultats fins a arribar a ser desnonada per tenir un fill del bàndol dels roigs i va haver de marxar a viure amb el seu nebot. El seu fill, Antoni Clavé va viure exiliat a França passant grans dificultats, i quan arribà a París, amb moltes complicacions va preparar l'exili de la mare. Tal i com va explicar el seu fill, Maria Sanmartí va començar a pintar de manera atzarosa l'any 1947 a l'edat de 61 anys, tot i no haver dibuixat mai abans, va fer una obra bonica de reminiscències matissianes, sense lla saber-ho.

L'entorn més proper al seu fill va ser el primer en interessar-se i apreciar l'obra de Sanmartí, un d'ells va ser Josep Palau, poeta i alquimista, que va publicar l'any 1948 un article a la revista *Ariel*, *El cas inèdit de Maria Clavé*, assignant-li el cognom del seu fill, que és la manera com ella es volia presentar al món artístic. L'article de Palau va ser la base fonamental per als posteriors estudis de l'obra de Sanmartí, de fet La Fundació Palau de Caldes d'Estrac conserva uns quants dibuixos de Sanmartí dels anys 1947 i 1948, alguns signats com a «Maria, mare d'en Clavé».

L'abril de 1949 es va celebrar la primera exposició de l'artista a la Galeria Mirador de París, amb el suport de pintors com Pedro Flores, Grau Sala i Óscar Domínguez. Aquesta exposició era de guaixos i ceràmiques amb temes com bodegons, gerros amb flors, gats, interiors, pallassos, etc. L'èxit de vendes i crítiques a partir d'aquesta exposició la van portar a continuar la seva trajectòria com artista amb exposicions al Salon d'Automne i de la Société Nationale de Beaux-Arts per tot Europa: Suïssa, Londres, Roma, Estocolm, Copenhagen i a partir del 1954 a Barcelona. A més, l'estil de Sanmartí era ideal per a les reproduccions en litografia i van ser les edicions de La Guilde de la Gravure qui va editar tiratges de les seves obres juntament amb les del seu fill. Va participar també en una exposició col·lectiva de litografies a la Sala Cervantes de Barcelona el 1951 on hi va presentar una *Natureza muerta*.

La Sala Gaspar va concertar la primera exposició de Maria Sanmartí a Barcelona del 15 al 28 de maig de 1954 per la que Sanmartí va dissenyar un tríptic, amb un dibuix que recorda lleument el *Gran duomo*, de Paul Klee del 1927. A partir d'aquesta exposició van publicar un petit llibre sobre l'artista, que és l'únic que s'ha publicat sobre la seva obra, i que van incloure a la col·lecció *Artistes d'avui*. En aquesta publicació destacaven com Santmartí era una artista autodidacta, que va haver de trencar amb dificultats pel fet de posar-se a pintar amb seixanta anys, i com treballava amb records i elements fantàstics que conformaven el primitivisme de la seva obra.

Arran d'aquesta exposició, la Sala Gaspar va incloure sempre els treballs de Maria Sanmartí en les exposicions col·lectives ja fos amb obres de la reserva o fetes per l'ocasió, i fins la seva mort, l'obra de Maria Sanmartí va formar part d'exposicions arreu d'Europa amb bona fortuna i bona crítica. L'any 2024 La Fundació Palau, li va dedicar una exposició: *Maria Sanmarti « mare d'en Clavé »*.

Valoració final

L'aportació d'aquesta obra a la Col·lecció Nacional, suposa la possibilitat de tenir l'obra d'una dona artista que va representar un món familiar, domèstic i dolç com a destí dels patiments viscuts durant la Guerra Civil, de gran interès històric pel període de la postguerra i segones avantguardes. La destinació més indicada per al seu dipòsit és el Museu Nacional d'Art de Catalunya

	Vist i plau
Marina Peris Betlloch	Sonia Blasco Andaluz
Tècnica del servei de Museus i Protecció de Béns Mobles	Cap del servei de Museus i Protecció de Béns Mobles